

کرونا که آمد بسبیاری آموزشگاه‌های هنری تعطیل شد؛ اساتید و هنرجویان حوزه مختلف هنری از موسیقی تا نقاشی، از صنایع‌دستی تا نمایش که تجربه چنین شرایطی را نداشتند و همیشه کلاس‌ها و دوره‌ها را به شیوه کارگاه‌های آموزش حضوری به شیوه معروف به استاد-شاگردی تجربه کرده بودند، با رویداد تازه اما غریبی آشنا شدند؛ آموزش آنلاین. بیشتر موسسه‌های آموزشی که به شکل سنتی مدیریت می‌شدند با شیوع کرونا وارد بحران شدند، اما آموزشگاه‌های مدرن که به سیستم‌های ارتباطی نوین آشناتر بودند ظرف چند هفته توانستند خود را جمع و جور کنند. نیاز به بستر اینترنت، فضای مجازی، شبکه اجتماعی حتی اساتیدی را که با تلفن‌های هوشمند ناآشنا بودند وارد مدار کرد برای حفظ بازار کار و باقی‌ماندن در مسیر رقابت آموزش و حفظ هنر جوانان، خود را به‌روز کنند تا جایی که مراده آموزشی پایاپای شکل گرفت هنرجویان نوجوان به استاد هنرمند خود شیوه استفاده از ابزار نوین ارتباطی را یاد می‌دادند.
ایلنا در همین چارچوب از مجتبی صادقی از هنرمندان خوشنویس درباره هنر خوشنویسی، انواع خط و آموزش آن صحبت کرده؛ او که از اساتید ممتاز خوشنویسی است و سابقه کتیبه‌نویسی و دیوارنگاری در اماکن فرهنگی و مذهبی و آموزشی در محلات و مناطق مختلف تهران را دارد، ۱۲ نوع خط خوشنویسی را آموزش دیده و می‌شناسد.
صادقی متولد ۱۳۵۷ فارغ‌التحصیل انجمن خوشنویسان و دارای مدرک ممتاز در خط نستعلیق و فوق ممتاز در خط ثلث و نسخ عربی است و ۲۵ سال سابقه آموزشی و اجرایی هنری در زمینه خوشنویسی و تذهیب دارد.
صادقی درباره آموزش حضوری و مجازی هنر خوشنویسی گفت: شیوه آموزش کارگاهی استاد شاگردی مهم است، اما در دوران شیوع کرونا آموزش را متوقف نکردم، با شیوع کرونا باایفصله با استفاده از بستر فضای مجازی دوره‌ها آنلاین را طراحی کردم. کارگاه حضوری خوشنویسی فقط در تهران امکان‌پذیر بود، اما با دوره‌های آنلاین هنرجو از سراسر کشور حتی از کشورهای ترکیه، یمن، لبنان و عراق دارم، هنرجویان عرب زبان که در تهران هستند، توضیحات مرا در این فیلم‌ها به زبان عربی ترجمه می‌کنند، چون حرکت دست در حال نگارش برای هنرجو مهم است.
صادقی درباره شروع آموزش خوشنویسی با بیان اینکه نستعلیق و شکسته نستعلیق شوق و ذوق اولیه و طلیعه خوشنویسی است، گفت: به طور معمول آموزش خوشنویسی در ایران از خط نستعلیق شروع می‌شود و برای دریافت مدرک معتبر در کنار آن، نگارش خطوط دیگر را هم باید یاد گرفت؛ نزدیک‌ترین خط به نستعلیق، خط شکسته نستعلیق است که معمولاً دوم و به همین ترتیب آموزش ثلث و نسخ به عنوان خطوط سوم و چهارم را هم باید شروع کرد. هنرمند خوشنویس اظهار داشت: همه خطوط موجود در حال نگارش از نستعلیق تا ثلث و نسخ همه خط ایرانی است، گاهی چون نسخ و ثلث در نگارش عربی به کار می‌رود تلفی می‌شد این خطوط ایرانی نیستند و با انتساب این

زمانی که می‌خواستم خادم افتخاری آستان قدس رضوی شوم رزومه کاری خود را به خط خوش نوشتم و فکر می‌کردم تا ۱۰ سال آینده نوبت بدهند و اعلام کنند، دلم می‌خواست برای بارگاه امام رضا (ع) خط بنویسم، تنها مهارت و سرمایه‌ام خوشنویسی بود و از اعماق وجود دلم می‌خواستم برای زائر امام هشتم خط بنویسم؛ افتخار خادمی امام رضا (ع) از معجزات زندگی من است که بجای ۱۰ تا ۱۱ سال انتظار فقط ۱۱ ساعت طول کشید تا خادم فرهنگی بارگاه آقا شوم

خطوط به کشورهای عربی آنها را مبدع این خطوط معرفی می‌کردند، که البته بسیاری از اساتید و هنرمندان و کارشناسان با ارائه مدارک و مستندات تلاش کردند و ثابت کردند ریشه خطوط نسخ و ثلث، ایرانی است. خط کوفی تنها خطی که است اصالتاً عربی و به ایران ایران مانند نگینی که از دل یک کوه می‌تراشند، از درون خط کوفی هم خطوط محقق، ریحان و ثلث را ابداع کردند و تغییر شکل و ماهیت و نوآوری در این خط آغاز شد.
صادقی اظهار داشت: من هم مانند بسیاری از علاقمندان، خوشنویسی را با نستعلیق شروع کردم، اما بر اساس حس و خواسته که از خوشنویسی داشتم و برای افزایش مهارت و دانش در این حوزه بودم به مرور یادگیری شکسته نستعلیق و ثلث را هم آغاز کردم، و به مرور متوجه شدم در خط ثلث استعداد بیشتری دارم.
استاد ممتاز خوشنویسی گفت: خط ثلث، خط بسیار قدرتمند دارای طول بلندی است و برای روان‌خوانی و آسان‌خوانی یک نوشته به فضای بسیاری لازم دارد. در مصحف در نوشتن آیات قرآن با احادیث اگر به منبع‌نویسی نیاز باشد، به راحتی نمی‌توان از خط ثلث استفاده کرد، از طرفی نستعلیق و شکسته نستعلیق به دلیل سبک کندنویسی که دارد پاسخگوی نگارش

«روزی که ره‌ایم کردی» متوقف شد

تولید فیلم «روزی که ره‌ایم کردی» از شبکه HBO با نقش آفرینی ناتالی پورتمن، بازیگر برنده اسکار، متوقف شده است. روز دوشنبه این شبکه اعلام کرد که پورتمن از حضور در این فیلم کنار کشیده و اکنون تولید این پروژه پیش نمی‌رود. در بیانیه این شبکه آمده: به دلایل شخصی و غیرقابل انتظار، ناتالی پورتمن از حضور در فیلم «روزی که ره‌ایم کردی» پیش از آنکه در این پروژه بازی کند کنار کشید و به همین دلیل تولید این پروژه متوقف شده است. این شرکت همچنان در ادامه بیانیه‌اش ابراز تاسف کرد که دیگر نمی‌تواند این داستان جذاب را با کارگردان‌ها و نویسنده‌های با استعدادش بسازد.
به گزارش باشگاه خبرنگاران، داستان رمان «روزی که ره‌ایم کردی» بر روی زنی به نام تس (ناتالی پورتمن) تمرکز دارد که روایهای خودش را برای زندگی با مرد رها می‌کند در عوض همسرش او را ترک می‌کند و او را در دنیای ناامیدی رها می‌کند.

محمد مختاری؛

نقش جاسوس «گاندو» بارها بازنویسی شد

محمد مختاری بازیگر سریال «گاندو» درباره حضورش در این سریال و ایفای نقش یک جاسوس گفت: بعد از تماسی که با من از طرف گروه کارگردانی «گاندو» گرفته شد دعوت شد که با آقای جواد افشار دیداری داشته باشم و یکی از نقش‌های اصلی سریال را که خیلی هم مهم است به من پیشنهاد داد؛ نقش یک جاسوس به نام ابراهیم شریف نقشی که به خاطر حماسیت‌های خاص خودش بارها بازنویسی شد و برایشان مهم بود که این نقش در کار درست دربیاید و تاثیرگذار باشد. وی ادامه داد: جواد افشار کمی از خصوصیات نقش ابراهیم شریف را برایم توضیح داد و کنه‌هایی را برای پیدا کردن این شخصیت به من ارائه کرد. او یادآور شد که این نقش از نظر کاری در آینده جایگاه خوبی را در این حرفه از نظر بازیگری براریم بوجوهی می‌آورد که من هم با شناختی که از کارگردانی قبلی و توانایی‌های آقای افشار داشتم مخصوصاً سری اول گاندو پذیرفتم که در خدمت ایشان و سریال «گاندو» باشم و نقش ابراهیم شریف را بازی کنم. مختاری درباره نظری نسبت به نقش عنوان کرد، وقتی من برای اولین بار فیلمنامه را خواندم متوجه شدم نقش ابراهیم شریف حالا به دلایلی یا به خاطر بازنویسی‌های چند باره خیلی پرداخت نشده و در حد چند خصوصیت و اینکه کجا متولد شده و کجا درس خوانده آن‌هم از نام دیدم و مطالبی را درباره نقش‌های دیگر بیان می‌شود و غیر از اینها دیگر چیزی وجود ندارد. بازیگر «گاندو» اضافه کرد: این کار را برای من سخت می‌کرد که چطور

مجتبی صادقی:

آموزش خوشنویسی را در کرونا متوقف نکردم

قرآن نبود که منجر به ابداع خط نسخ شد. صادقی با اشاره به اینکه قدمت خط نسخ قبل از نستعلیق و شکسته نستعلیق است، گفت: در دوره‌ای قرآن کتابت می‌کردند، دیگر خطوط ثلث و کوفی هم پاسخ‌گوی نگارش مصحف قرآنی نبود، زیرا مشکلات کمبود کاغذ وجود داشت و بر اساس ساختار این خطوط تعداد صفحات قرآن بسیار زیاد می‌شد، به همین دلیل خط نسخ ابداع شد. پس هنرمندی که خط ثلث را می‌آموزد به یادگیری خط نسخ هم مجبور می‌شود. صادقی تصریح کرد که «یادگیری خط ثلث بسیار زمان‌بر است و یک هنرمند ثلث‌نویس با کمی ظرافت و تزیین می‌تواند متنی زیبا، ظریف و مستحکم بنویسد به شرط آنکه این سبک‌ها و این تزیین‌ها را هم مطالعه کند و آموزش ببیند.»
هنرمند خوشنویس خط دیوانی را خط قدیمی کاملاً ایرانی دانست و اظهار داشت: البته این خط در حال حاضر در ایران توسط خوشنویسان استفاده نمی‌شود، خط دیوانی پس از نسخ و ثلث ابداع شد و نهمین خطی است که یاد گرفته‌م. این خط مانند شکسته نستعلیق قدرت مانور فراوان و بافت خوش‌نقش، دورها و دایره‌های زیادی دارد؛ از ترکیب این خط و ثلث برای آثار و کارهایی که در آستان قدس رضوی استفاده کردم و یک قطعه هنری طراحی کردم؛ در مناسبت‌های مذهبی هم آثاری را می‌نوشتم که جذبه آن از خط دیوانی گرفته می‌شود، از این ترکیب‌ها برای زیبایی، جذابیت و خوانایی بیشتر آثار استفاده کردم، که هم ظرافت اثر افزایش یافت و هم به خط ثلث لطمه وارد نشد. این استاد خوشنویس گفت: در طول ۲۵سال گذشته دوازده خط را هم یاد گرفتم، هم آموزش دادم و از هر کدام آثار مختلفی در ابعاد مختلف تولید کردم، چه آثار نمایشگاهی چه آثار سفارشی طراحی، آثاری که هنوز هم در اماکن مختلف فرهنگی، مذهبی و آموزشی با گذشت ۱۰سال، همچنان بدیع بون طرح، کیفیت نقش و رنگ خود را مانند روزهای اول طراحی حفظ کرده‌اند و مورد توجه افراد مختلف قرار می‌گیرد.
صادقی یادآور شد: زمانی که می‌خواستم خادم افتخاری آستان قدس رضوی شوم رزومه کاری خود را به خط خوش نوشتم و فکر می‌کردم تا ۱۰ سال آینده نوبت بدهند و اعلام کنند، دلم می‌خواست برای بارگاه امام رضا (ع) خط بنویسم، تنها مهارت و سرمایه‌ام خوشنویسی بود و از اعماق وجود دلم می‌خواستم برای زائر امام هشتم خط بنویسم؛ افتخار خادمی امام رضا (ع) از معجزات زندگی من است که بجای ۱۰ تا ۱۱ سال انتظار، فقط ۱۱ ساعت طول کشید تا خادم فرهنگی بارگاه آقا شوم، او ادامه داد: زمانی که فراخوان دادند فقط از مشهد خط فرهنگی قبول می‌کردند، من با عشق به خود امام رضا (ع) و با خد خط رزومه‌ام را برای آستان نوشتم و ارسال کردم. در همان ۱۱ ساعت آقا مرا به خامی طلبید که از سال ۱۳۹۴ تا کنون این افتخار را دارم که زائران که آن خط‌ها را در صحن حرم می‌بینند، اگر حس معنوی ایجاد شود، آن حس برای من به تمام جهان می‌آیزد.

سریال «ارباب حلقه‌ها» می‌آید

فیلمبرداری فصل اول گرانترین سریال تاریخ روز دوشنبه، ۱۱ مرداد در نیوزیلند به پایان رسید. این سریال که بسیاری انتظارش را می‌کشیدند، اقتباسی از داستان ارباب حلقه‌هاست با صرف بودجه هفتگت ۴۶۵ میلیون دلاری توسط آمازون استودیوز ساخته شده و اگرچه هنوز عنوان رسمی ندارد اما دوم سپتامبر سال ۲۰۲۲ (۱۱ شهریور ۱۴۰۱) به عنوان تاریخ پخش آن اعلام شد.
سریال ارباب حلقه‌ها از تاریخ مقرر به صورت هفتگی در سرویس استریم پریم ویدئو پخش خواهد شد. به گزارش اربا، ماجراهای این سریال جدید هزاران سال قبل از داستان مجموعه فیلم‌های هایت و ارباب حلقه‌ها اتفاق می‌افتد و مخاطب را به دوران دوم سرزمین میانه می‌برد. این سریال روایتگر داستان مقاومت شخصیت‌های جدید و قدیمی با یک اهریمن جدید می‌شود. آمازون در کنار اعلام تاریخ پخش، اولین تصویر از سریال جذاب را هم منتشر کرد.

مهرداد فرید؛

ساخت «کوروش زنده است» را آغاز کرده‌ایم

مهرداد فرید کارگردان، نویسنده و تهیه‌کننده فیلم سینمایی «کوروش زنده است» که به تازگی پروانه ساخت آن صادر شده درباره وضعیت این فیلم گفت: پروانه ساخت این پروژه را دریافت و مقدمات تولید را آغاز کرده‌ایم اما به دلیل مسائل کرونایی سرعت پیشبرد کار را کاهش داده‌ایم و منتظریم که ببینیم سرعت واکسیناسیون به چه صورتی پیش خواهد رفت. اگر ستاد ملی مقابله با کرونا، اولویت ارشاد و خانه سینما وضعیت تولید فیلم را ایمن اعلام کنند و مطمئن باشیم که جان عوامل تولید از این ویروس در امان خواهد بود، به سرعت به سمت تولید خواهیم رفت، او درباره داستان این فیلم بیان کرد: برای اولین بار ایده داستان بدین شکل به ذهن من آمد که با خود فکر می‌کردم اگر کوروش کبیر در دوران معاصر و هم‌زمان با ما به دنیا می‌آمد، باز هم می‌توانست به همان موفقیت‌های دوره خودش برسد، همان شکوه و جلال را به سرزمین ایران برگرداند، به همان کیفیت تمدن‌ساز باشد و به اسطوره تبدیل شود؛ با همین تصور مقدمات داستان در ذهن من شکل گرفت. فرید ادامه داد: البته باید بگویم پیش از اینکه داستان را بنویسم به این نتیجه رسیده بودم که چنین امکانی در دنیای معاصر وجود ندارد؛ تمدنی در دنیای معاصر جاری است که امکان بروز و پیدا شدن اسطوره‌ها آنجا را تقریباً به صفر رسانده است، اما در دنیایی زندگی می‌کنیم که دنیای آدم‌های متوسط است و تفاوت آدم‌ها آنقدر اندک است که نمی‌تواند منجر به پیدایش ابراسنان‌ها شود.

فرهنگی

usef.poet@gmail.com

چهارشنبه ۱۳ مرداد ۱۴۰۰

شماره ۶۰۷۹

امروز: همان فردای دیروز است

«برگزین» روزنامه‌های ایران

در این ستون –بی‌هیچ دخل و تصرفی –گزیده‌ای از مطالب روزنامه‌های سراسری کشور را، فردای انتشار می‌توانید مطالعه کنید.

کیهان: این چراغ سبز قرمز می‌شود، اگر…!

پنج‌شنبه شب (۷ مرداد – ۲۹ جولای) کشتی نفتکش اسرائیلی «هرسر استریت» در دریای عمان و در ۳۰۰ کیلومتری جنوب مسقط مورد اصابت چند فروند پهپاد قرار گرفته و دو تن از خدمه آن، که تابعیت انگلیسی و رومانیایی داشته‌اند کشته می‌شوند. رژیم صهیونیستی مدعی است که حمله به این نفتکش از سوی ایران صورت گرفته و اعلام کرده است که آن را تلفاقی خواهد کرد در این باره گفتنی است.
۱- در اسفند ماه سال ۱۳۹۹ روزنامه آمریکایی وال‌استریت ژورنال به نقل از مقامات رژیم صهیونیستی خبر داد که این رژیم طی دو سال گذشته به ۱۲ کشتی نفتکش که حامل محموله‌های نفتی به مقصد بنادر سوریه بوده‌اند، حمله کرده است؛ و نتایج‌وه چند هفته بعد با مباحث از حمله به کشتی‌های نفتی در دریای عمان یاد کرد و گفت به هر قیمتی که شده مانع رسیدن محموله‌های نفتی به سوریه خواهد شد!

۲- در پی این اعتراف صریح، حمله متقابل به کشتی‌های اسرائیلی آغاز شد و از آنجا که نزدیک به ۹۰ درصد مبادلات رژیم صهیونیستی از طریق دریا صورت می‌پذیرد، حملات یاد شده که در آن ردپایی از حمله‌کنندگان نیز باقی نمانده بود، اسرائیل را با وحشت و اضطراب شدیدی روبه‌رو کرد و مقامات رژیم اشغالگر فلسطین با دستپاچی راهی واشنگتن شدند.

۳- روز ۱۶ اردیبهشت ۱۴۰۰- اوایل ماه می- روزنامه سعودی شرق‌الوسط که در لندن منتشر می‌شود، خبر داد که به تازگی چند تن از مقامات بلند پایه نظامی و اطلاعاتی اسرائیل وارد واشنگتن شده و با مقامات آمریکایی درباره میزان تاثیر حمله به کشتی‌های حامل نفت به سوریه به تبادل نظر نشسته‌اند؛ شرق‌الوسط می‌نویسد طرفین در این نشست مشترک به این نتیجه رسیدند که حمله به کشتی‌های ایران برای اسرائیل خسارت‌های فراوان و عواقب غیرقابل تحملی داشته است و برای مقابله با ایران باید راهکارهای دیگری جست‌وجو کرد.

۴- این نکته نیز گفتنی است که از ابتدای سال ۲۰۲۱ میلادی تاکنون ۵ کشتی نفتکش رژیم صهیونیستی با حملات موشکی و پهپادی روبه‌رو شده است که هنوز کانون حمله به این شناورهای غول‌پیکر مشخص نیست.

۵- اوائل خردادماه سال جاری – ۵ ژوئن – یک مقام نظامی رژیم صهیونیستی در مصاحبه با روزنامه هال‌تص به طور تلویحی اعتراف کرد که حمله به کشتی‌های ایرانی، هنگامی موثر بود که این حملات پنهانی صورت می‌گرفت و بصری درمان بودن از حمله متقابل ایران باید این حملات برای همیشه به دست‌کم برای مدتی متوقف شود.

۶- بعد از حمله پهپادی به نفتکش اسرائیلی «هرسر استریت» وابسته به شرکت صهیونیستی «ژودیاک»، مقامات رژیم صهیونیستی ضمن نسیبیت آن برای این حمله به ایران (که هیچ قرینه‌ای نسبت آن وجود ندارد) با سرو صدای زیاد و جنجال رسانه‌ای از واکنش متقابل سخن گفتند؛ تا آنجا که شبکه ۱۱ تلویزیون رژیم صهیونیستی اعلام کرده اسرائیل چراغ سبز ایالات متحده و انگلیس را برای انجام عملیات علیه ایران دریافت کرده است؛ و آنتونی

بلینکن، وزیر خارجه آمریکا و نیز دولت بی‌آبروی انگلیس نیز بر ضرورت حمایت از رژیم صهیونیستی تاکید کرده‌اند!

۷- و اما، این بار رژیم صهیونیستی آشکارا و رسماً از احتمال حمله به کشتی‌های ایرانی سخن می‌گوید و از این روی اگر دست به حماقتی بزند باید توجه داشته باشد که؛

الف: ایران اسلامی بر اساس اصل شناخته‌شده و رسماً تعریف‌شده «حق مقابله به مثل» -retaliation- مقابله به مثل را حق قانونی خود می‌داند و مخصوصاً وقتی پای رژیم کودک‌کش، جعلی و اشغالگر رژیم صهیونیستی در میان باشد، نه فقط از آن عدول نمی‌کند بلکه از آن استقبال نیز خواهد کرد.

ب: در صورت حماقت رژیم صهیونیستی، علاوه‌بر تلافی‌سنگین و پشیمان‌کننده ایران علیه این رژیم، آمریکا و انگلیس هم شریک جرم تلقی می‌شوند و منافع آنها در منطقه نمی‌تواند و نباید از پاسخ‌بخش ایران در امان باشد. آنها به خوبی می‌دانند که تمام خاک فلسطین اشغالی زیر بُرد موشک‌های نظامیان ۴۰۰ ساله، ناوگان پنجم دریایی آمریکا در بحرین فقط ۲۴ کیلومتر با فاصله دارد و منافع انگلیس هم در منطقه به آسانی در دسترس خواهد بود…

جمهوری اسلامی : موازنه در روابط بین‌المللی

ترسیم نقشه راه سیاست جمهوری اسلامی خارجی نظام جمهوری ایران است توسط امام خمینی در روزهای اوج‌گیری انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ با شعار مهم و فراگیر آن روزها یعنی «نه شرقی، نه غربی، جمهوری اسلامی» یکی از اساسی‌ترین عوامل درهم شکسته شدن رژیم فاسد و وابسته پهلوی و به پیروزی رسیدن قیام مردم علیه آن رژیم بود. این پیروزی، علاوه بر نفی رژیم استبدادی و دست‌نشانده پهلوی، پیام مهمی هم برای دو قطب استعمارگر آن روز بین‌المللی یعنی اردوگاه سرمایه‌داری غرب به سرکردگی آمریکا و بلوک ماتریالیستی کمونیستی شرق به سرکردگی شوروی داشت. به همین دلیل بود که نام آمریکا و شوروی نیز در شعارهای انقلابی مردم به عنوان دو قطب اصلی در منطقه دولت مستقل اصلی در سیاست‌گذاری در سر زبان‌ها بود.

دربراره خبانت‌های آمریکا و سایر قدرت‌های

تحمیلی مطالبی گفته و نوشته شد ولی سنگین شدن کنه آمریکا و غرب و نوعی گرایش به شرق در دهه‌های اخیر موجب شد خیانت اردوگاه شرق تا حدود زیادی به بستوی فراموشی سپرده شود و شعار راهبردی و محوری «نه شرقی، نه غربی، جمهوری اسلامی» رنگ ببازد. از آنجا که نقشه راه «نه شرقی، نه غربی» یک راهبرداستراتژیک و همزاد انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی است، نباید اجازه داد این نقشه راه به فراموشی سپرده شود.

دولت‌های برجسته اردوگاه شرق در سال‌های شکل‌گیری انقلاب اسلامی، چین و شوروی بودند که امروز آنها را در شمالی چین و روسیه می‌شناسیم. این هردو دولت از حامیان رژیم شاه بودند و هردو برای حمایت از رژیم پهلوی در برابر قیام مردم وارد عمل شدند ولی نتوانستند کاری از پیش ببرند. در جنگ تحمیلی، صدام از حمایت اردوگاه شرق نیز همانند اردوگاه غرب برخوردار بود. در ماجرای فعالیت‌های هسته‌ای، دولت چین حاضر نشده به تعهدات خود عمل کند کمالینکه تمام سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی خود در ایران را لغو کرد و بارها نشان داد که قابل اعتماد نیست. همین وضعیت را با روسیه نیز داشتیم کمالینکه این هردو دولت در ماجرای تحریم‌های یکجانبه و ظالمانه آمریکا علیه ملت ایران با سوءاستفاده از ظلم آمریکا از فرصت پدید آمده به نفع خود بهره‌برداری کردند. روسیه حتی در همکاری وعده داده شده ساخت واکنس اسپونیتیک در ایران نیز مرتکب خُلف وعده شد.

اینها نمونه‌هایی از عدم پای‌بندی چین و روسیه به تعهداتشان هستند که به روشنی نشان می‌دهند شرق نیز همانند غرب فعالیت‌اعتماد‌استاد و همواره سود خود را محور تعامل با سایر کشورها از جمله جمهوری اسلامی ایران می‌داند. این واقعیت نشان می‌دهد در روابط بین‌الملل، نقشه راه باید همچنان «نه شرقی، نه غربی» باشد و ما نباید به دلیل این اعتدای به غرب وادار به اعتماد به شرق شویم. به این نکته هم باید توجه داشته باشیم که معنای سیاست «نه شرقی، نه غربی» قطع رابطه با شرق و غرب نیست. تفسیر صحیح این سیاست اینست که بدون اتکا به این دو بلوک، با آنها تعامل داشته باشیم و در این تعامل هر دو طرف حفظ از منافع خود را اصل بدانیم. به این واقعیت نیز توجه و باور داشته باشیم که ما انسان‌های رشیدی هستیم و می‌توانیم در تمام عرصه‌ها از جمله مذاکره با دولت‌ها از منافع کشورمان دفاع کنیم و زیر بار تحمیل هائزویم.

مهمشهری: سیاست خارجی نقطه‌قوت دولت روحانی

سیاست خارجی و دیپلماسی مهم‌ترین خصیصه دولت‌های یازدهم و دوازدهم بود که از چند منظر قابل بررسی است.فصل نخست دیپلماسی در دولت، اتخاذ رویکرد تعامل سازنده با دنیا و تلاش در این مسیر بود.جهت‌گیری دولت برای تعامل با جهان و تلاش برای حل اختلافات از مسیر دیپلماسی نیز کاملاً درست بود.

بدقیابلی نخست اینچابود که توافق هسته‌ای با دولت

استثنایی ترامپ در آمریکا روبه‌رو شد. او رفتار‌های غیرقابل پیش‌بینی در سیاست‌خارجی انجام داد که باعث آن را بود که فقط ایران بلکه همه دنیا دراخت، پدیده دیگری نیز که در این دولت در دنیا ظهور کرد داعش بود. داعش نیز در نوع خود پدیده‌ای کاملاً استثنایی محسوب می‌شد که پیامد جنگ داخلی

سوریه و مداخله سایر قدرت‌های بزرگ بود و منجر به قطب‌بندی جدید در منطقه شد. فصل بعدی سیاست خارجی در دولت دوازدهم بعد از خروج آمریکا از برجام نیز طبیعی بود که ایران به‌دنبال نقاط اتکای بیشتری در روابط خود بگردد و در این جست‌وجو چین و روسیه نخستین کشورهای هستند که به‌طور طبیعی به‌خاطر رقابت با ایالات متحده پیدا شدند. ایران همیشه به‌دنبال این بود که روابطی موازن با غرب و شرق برقرار کند. البته پس از خروج آمریکا از برجام سرعت گرایش ایران به سمت کشورهای شرقی و روسیه محسوس تر شد.اما فرغ از این داشتن روابط متعادل نیست و باید همیشه با اولویت‌های ایران بوده است و به‌منظر می‌رسد در دولت آینده نیز ادامه خواهد داشت. فصل دیگر روابط خارجی در دولت دوازدهم روابط منطقه‌ای بود.اما کشورها منطقه و همسایه ایران نیز همانطور که در دولت ترامپ به‌طور شفاف و بی‌پرده به اثبات رسید کاملاً تحت‌تاثیر سیاست‌های آمریکا در ارتباط با ایران هستند. بنابراین بدون تنش‌زدایی با غرب و ثبات در روابط چشم‌اندازی برای رابطه سالم و پویا با کشورهای منطقه وجود نداشت.از طرف دیگر حوادثی که بعد از انقلاب‌های

عربی و به‌خصوص شورش‌ها در سوریه و تبدیل آن به جنگ داخلی رخ داد، منجر به شکل‌گیری روابط خصمانه و رقابت‌آمیز بین ایران و عربستان شد. اشغال سفارت عربستان که دولت در آن هیچ نقشی نداشت را هم باید به این معادله اضافه کرد که منجر به برهم خوردن کامل روابط دیپلماتیک ۲ کشور شد. بدون لحاظ این نکات امکان تحلیل درستی از روابط ایران و منطقه در دولت دوازدهم وجود ندارد. با توجه به این نکات به‌دولت می‌رسد که راه‌حل بهتری برای روابط منطقه‌ای وجود نداشت. از طرف دیگر سیاست‌های منطقه‌ای کاملاً در اختیار دولت نبود و به‌دلیل مسائل نظامی و امنیتی پیش‌آمده در منطقه دولت مستقل اصلی در سیاست‌گذاری در منطقه نداشت. به‌همین دلیل این محدودیت‌ها تأثیرات خود را بر روابط سیاسی با کشورهای همسایه و منطقه بر جای گذاشت.بنابراین می‌توان گفت رویکرد دولت در روابط خارجی بی‌رقص بود و نمی‌توان اشکال عمدی‌ها به آن وارد کرد. البته در مقطعی در اجرای جزئیات دولت می‌توانست عملکرد دیپتری داشته‌باشد.